

Nota van B&W

Portefeuille mr. B. B. Schneiders
Auteur C.M.C. Konijnenbelt
Telefoon 5113016
E-mail: ckonijnenbelt@haarlem.nl
CS/BO Reg.nr. CS/BO 2007/181795
Te kopiëren: A
B & W-vergadering van 30 oktober 2007

Onderwerp

Onderzoek RKC ‘Gemeenschappelijke regelingen: gemeenschappelijke controle?’

Bestuurlijke context

De Rekenkamercommissie (RKC) heeft een onderzoek gedaan naar sturings- en controle mogelijkheden voor de gemeenteraad in gemeenschappelijke regelingen. De RKC heeft het college gevraagd om een reactie. Het college heeft nog even gewacht met zijn reactie, naar aanleiding van de presentatie van het rapport in de commissie Bestuur op 4 oktober jl. Daar is afgesproken dat de RKC eerst de discussiepunten n.a.v. het rapport zou inventariseren. Nu die laatste notitie van de RKC bekend is, stelt het college zijn reactie vast in bijgaande brief.

Commissieparagraaf:

De RKC heeft haar rapport gepresenteerd op 4 oktober in de commissie Bestuur. Een inhoudelijke behandeling zal later plaatsvinden. Het is de bedoeling dat dan ook de reactie van het college daarbij betrokken wordt.

B&W-besluit:

1. Het college stelt de brief vast waarin zijn reactie is verwerkt op het rapport ‘Gemeenschappelijke regelingen: gemeenschappelijke controle?’ van de Rekenkamercommissie;
2. Het besluit heeft geen financiële consequenties;
3. De brief wordt verstuurd aan de Rekenkamercommissie;
4. Het college stuurt het besluit ter kennisneming aan de commissie Bestuur.

Bestuursondersteuning

Retouradres Postbus 511, 2003 PB Haarlem

Aan de Rekenkamercommissie

Datum 30 oktober 2007
Uw kenmerk RKC/2007/175453
Ons kenmerk CS/BO/2007/181799
Contactpersoon C.M.C. Konijnenbelt
Doorkiesnummer 023-5113016
E-mail ckonijnenbelt@haarlem.nl
Onderwerp onderzoek 'Gemeenschappelijke regelingen: gemeenschappelijke controle?'

Geachte commissieleden,

U heeft ons kortgeleden uw rapport 'Gemeenschappelijke regelingen: gemeenschappelijke controle' toegestuurd. Wij hebben u toegezegd hier een inhoudelijke reactie op te geven. Die vindt u in deze brief.

In grote lijnen zijn wij het eens met de conclusies van uw rapport. Wij zien het als één van de aanleidingen tot en onderdeel van een bredere discussie over hoe de gemeente – en daarbinnen de raad en het college – zich verhouden tot verbonden partijen, waarvan de gemeenschappelijke regelingen een categorie zijn. Een heel eigen categorie, omdat zij een vorm zijn van 'verlengd lokaal bestuur', zoals dat heet. De deelnemende gemeenten zijn er zelf deel van. De afstand tussen de deelnemende gemeenten en de regeling is dus kleiner, of hoort kleiner te zijn, dan die tussen de gemeente en een stichting of vennootschap.

Het rapport gaat in op de controle die de raad op gemeenschappelijke regelingen heeft dan wel kan hebben. Het is de vraag hoeveel directe invloed de raad wíl of zou moeten hebben. Naar de mening van het college moet daarbij onderscheid worden gemaakt tussen regelingen die alleen het college aangaan en regelingen die de raad (mede) aangaan. Als het college het enige orgaan is dat deelneemt, moet de raad daar wel toestemming voor geven, maar ligt het voor de hand dat deze er meer afstand van houdt. Controle gebeurt zoals al het werk van het college door de raad wordt gecontroleerd, dus door de informatie die het college uit eigen beweging verstrekt en doordat de raad het college(lid) ter verantwoording kan roepen. Als de raad zelf deelnemer is in de regeling, ligt het voor de hand dat hij er zelf ook meer bij betrokken wil zijn, met name op het moment van toetreden of wijzigen van een regeling. In beide gevallen moeten overigens degenen die namens Haarlem in het bestuur zitten de raad goed informeren. De regeling hoort daar iets over te vermelden. Naar onze mening is het goed elke deelnemende gemeente de ruimte te

laten die op zijn eigen manier te organiseren. Dit kan bijvoorbeeld door niet alleen ter gelegenheid van de financiële stukken over de regelingen te spreken, maar het functioneren van de regelingen elk kwartaal te agenderen in de raadscommissie. Ook kan het nuttig zijn de deelname in gemeenschappelijke regelingen eens in de vier of vijf jaar te evalueren. Op deze manier kan worden voorkomen dat de raad pas werkelijk kijkt naar een regeling op het moment dat het mis dreigt te gaan.

Overigens wordt op dit moment een werkgroep samengesteld die zich zal buigen over de vraag hoe in de nieuwe ambtelijke organisatie goed het accountschap van de verschillende verbonden partijen kan worden belegd. Het gaat dan om het hele scala aan verbonden partijen, waaronder ook de gemeenschappelijke regelingen. Uitgangspunt is in elk geval dat de rol van ‘mede-eigenaar’ van een organisatie en de rol van opdrachtgever aan diezelfde organisatie niet door één persoon mag worden vervuld.

In de vorige raadsperiode is informeel afgesproken dat er vanwege de duale rolverdeling tussen raad en college en de monistische werkwijze van de regelingen zelf in principe alleen collegeleden moeten worden afgevaardigd naar gemeenschappelijke regelingen. Hierover is ook wel eens gesproken in de commissie Algemene en Bestuurlijke zaken (zie bijvoorbeeld het verslag van 14 januari 2004). Het besturen van de gemeenschappelijke regelingen is onzes inziens onderdeel van het voeren van het dagelijks bestuur, dus een taak van het college. Op dit moment zitten er vanuit Haarlem alleen nog raadsleden in de besturen van het Muziekcentrum Zuid-Kennemerland en van Paswerk. Het Muziekcentrum wordt wat betreft de juridische structuur omgevormd. In het geval van Paswerk ligt het voor de hand ook hier geen raadsleden meer in het bestuur te hebben. De bevoegdheden die de gemeenten aan deze regeling hebben overgedragen zijn de gemeentelijke taken op grond van de Wet sociale werkvoorziening. Deze wet kent inmiddels geen bevoegdheden meer toe aan de raden, alleen aan de colleges.

Lastig blijft de vraag hoe een vertegenwoordiger van de gemeente zich dient te gedragen in het bestuur van een regeling. Er zijn immers twee belangen – die van de gemeente en die van de regeling – die niet altijd parallel lopen. Dat daarin een balans moet worden gezocht, spreekt ook uit de spelregels uit de Verordening vertegenwoordiging van de gemeente in besturen. Voor hoe een vertegenwoordiger precies hoort te handelen is geen blauwdruk te leveren.

Over de alternatieve organisatievormen die de RKC in haar notitie met discussiepunten opsomt, kunnen wij niet een algemeen geldende reactie geven. Welke vorm van samenwerking het meest passend is, is tezeer afhankelijk van het beleidsterrein waarom het gaat, het probleem dat moet worden opgelost en van de partners met wie die oplossing gezocht wordt. Wel willen wij in toekomstige gevallen de analyse daarvan en de onderbouwing voor de voorgestelde keuze explicieter in raadsvoorstellen opnemen, zodat u een gedegen afweging kunt maken.

Tot slot willen wij via u de commissie Bestuur nog laten weten dat een Interbestuurlijke Taskforce zal bezien of de WGR zou moeten worden veranderd. De gemeenten worden hierin vertegenwoordigd door de VNG. De invalshoek van

3

dit onderzoek zal echter niet zijn de sturingsmogelijkheden van de deelnemende gemeenten, maar meer in het algemeen de bestuurskracht van gemeenten en – bij gebreke daarvan – de noodzaak en criteria voor gemeentelijke herindelingen.

Met vriendelijke groet,

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,
drs. W.J. Sleddering

de burgemeester,
mr. B.B. Schneiders